

Møllebyggerens hjørne:

Noget om forårets klargøring af møllen

Nu er der forår i luften, og vi glæder os alle til at komme ud og få møllen i gang. De fleste af os, skal have møllen klargjort inden Dansk Mølledag den 3. søndag i juni.

Hvor mange har ikke prøvet at fare ud til møllen og har sat den i gang, kun for at erfare at et eller andet lød helt galt?

Når møllen har stået det meste af vinteren, er det vigtigt, at man forbygger skader ved at gå den grundigt igennem, FØR man tænker på at starte den.

Vi har forsøgt at lave nogle huskelister for hhv. vandmøller og vindmøller og én for de fælles ting omkring maskiner. Du kan læse mere om f.eks. korrekt smøring og anden vedligeholdelse i "Håndbog for møllepassere" afsnit 5.

Vandmøller:

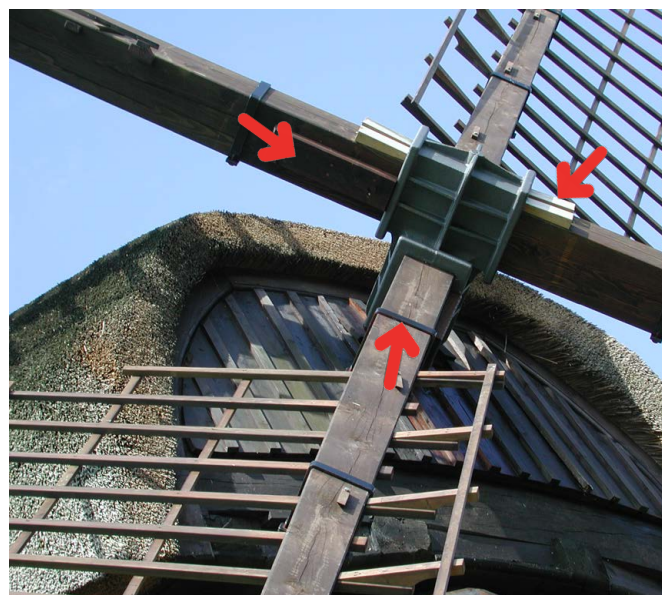
1. Kontroller at malekarmen er tæt, og at der ikke er opstået huller i løbet af vinteren.
2. Kontroller at stigbord virker, dvs. kan åbnes og lukkes.
3. Kontroller at skufferne i vandhjulet sidder fast.
4. Kontroller at inderklædningen ikke er gået løs. Eftersøm om nødvendigt.
5. Kontroller at diverse kiler sidder fast – kontroller især lejbjælker.
6. Kontroller at akseltapperne ligger fast i sten-/trælejet, og afrens akseltapperne for gammelt fedt.
7. Smør grundigt.
8. Fjern grene, blade m.m. fra mølledammen, åløbet, sluser m.m.
9. Kontroller at åløbet bag hjulet er frit, så vandet kan komme væk, og hjulet ikke står i bagvand.
10. Husk at kontrollere gravhjulet for vandskader, som måtte være sket i løbet af vinteren. Kik efter indtrængende vand i møllen.

Vindmøller:

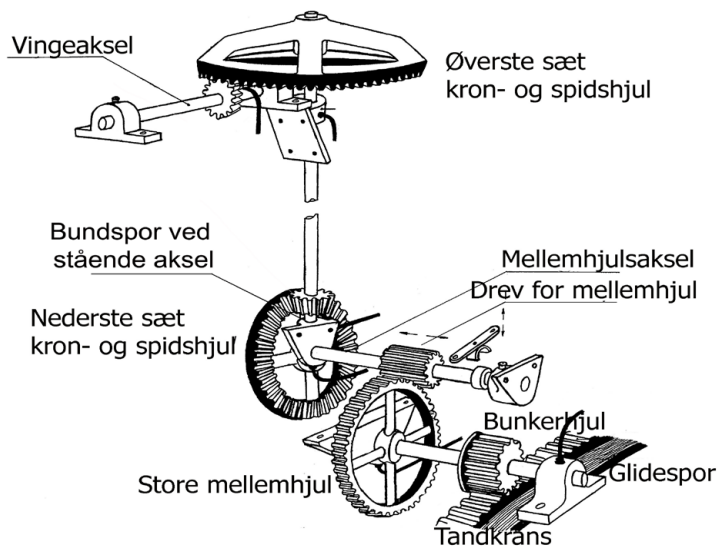
1. Kontroller vingerne for skader som måtte være opstået i vinterens løb. Se efter at hækskederne er intakte og fri for råd, og at jerngjorderne sidder ordentligt fast.
2. Kontroller om forbud er spændte og sidder godt fast.
3. **HUSK!** Smør klapper og edderkop på selv-svikkende vinger.

Tjek malekarm, stigbord og render.

Tjek at vingekilerne, forbud og gjorder sidder godt fast.

Vindrosens dele. Se pkt. 3 -8

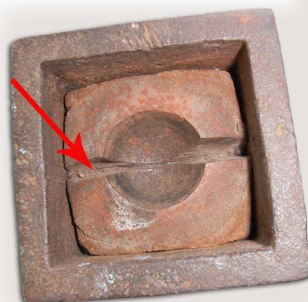
4. Vindrosens øverste kron- og spidshjul afrenses for fedt, kontrolleres og smøres.
5. Alle bolte i vindrosen spændes efter – også dem i flagerne.
6. Alle andre hjul i vindrosen afrenses og smøres.
7. Lejer afrenses, kontrolleres og smøres.
8. HUSK: Bundspor ved vindrosens stående aksel afrenses og smøres. Kontroller, at fedtet kommer godt ud.
9. Bagtapplejet og sølesten/søle afrenses for fedt og kontrolleres. Se efter om akseltapperne og jernringene omkring akslens ende er i orden og sidder fast.
10. Krøjeringen gås efter og efterses for rust. Boltene efterspændes – kontroller at bolthovederne er under glidefladen. Styreskøjter og krøjeringens inderside smøres med talg.
11. Bolte og kiler i hatten gås efter.
12. Kontroller persen.

Ikke alle lejer er lige nemme at komme til, men det er vigtigt, at de er rene og velsmurte!

Vand- og vindmøller

1. Alle bundspor renses helt. Kontroller at smøreriller er der og virker. Fyld med ny olie.

Bundspor kan have forskellig udformning.

2. Alle nødder gås efter for unødigt "slup" og smøres grundigt.
3. Kamme og stokke smøres med en blanding af talg og bivoks.
4. Alle kiler i drev og hjul kontrolleres og efterkiles.
5. Alle bossene i kværnene smøres med konsistensfedt.
6. Øvrige lejer m.m. efterses og smøres (sigte, hejseværk, elevator, valse m.m.)
7. Kværne, sigter og andet maskineri rengøres grundigt. Mus og fugle er smittespredere, så der skal renses grundigt.

Med venlig hilsen

Møllebygger Michael Jensen

Møllebygger John Jensen Aps
Sneglerup Møllevej 6 - 10 B
4571 Grevinge
Tlf. 5931 5581; Fax 5931 5481
www.moellebygger.dk

Museumsinspektør Lise Andersen

Dansk Mølle Forum

www.moelleforum.dk
E-mail: lise@moelle-forum.dk